

Nummer 2 2021

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Liten avmattning i
slutet av 2020

Stora skillnader
mellan olika
handelsbranscher
under pandemin

The logo for SCB (Statistiska centralbyrån) is located in the bottom left corner. It consists of the letters 'SCB' in a bold, white, sans-serif font. The background of the entire page is a photograph of a laptop displaying a line graph, with a blue-to-purple gradient overlay.

Innehåll

Månadsöversikt december 2020	3
Läget i ekonomin	4
Liten avmattning i slutet av 2020	4
Fördjupning	8
Stora skillnader mellan olika handelsbranscher under pandemin	8
Internationell utblick	12
Dämpad BNP-tillväxt fjärde kvartalet.....	12
Indikatorer för Sverige, EU och USA	13

Förändringar i SCB:s tidskrifter

Tidskriften SCB-Indikatorer har från och med januari 2021 slagits ihop med Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv.

Publicering kommer att ske månadsvis, i mitten av respektive månad.

Det främsta syftet med det något senare publiceringsdatumet är att kunna ge en helhetsbild över ekonomin varje månad. De olika indikatorerna avser samma månad istället för att som i SCB-Indikatorer avse statistik som publicerats under den senaste månaden.

Fyra gånger per år kommer tidskriften att vara något längre och innehålla en fördjupning kring senaste BNP-utfallet samt flera fördjupningsartiklar.

En innehållsmässig förändring är att de olika fasta avsnitten i SCB-Indikatorer är borttagna. Vi förstår att vissa kommer att sakna specifika tabeller och diagram men hoppas att ni hittar informationen på SCB:s hemsida [scb.se](https://www.scb.se).

De flesta av diagrammen som fanns i SCB-Indikatorer hittar ni på sidan [Konjunkturindikatorer](https://www.scb.se/ekonomi-statistik/statistiska-tabeller)

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

Den nya tidskriften är tillgänglighetsanpassad för att fler ska kunna ta del av innehållet.

Månadsöversikt december 2020

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
Aktivitetsindikatorn	0,2	-2,7	●	●
Näringsliv				
Näringslivets produktion	-0,5	-1,5	●	●
Industrins produktion	1,4	5,9	+	+
Industrins ordergång	2,2	8,2	+	+
Tjänsteproduktion	-0,8	-3,0	●	●
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	-0,4	-6,3	●	●
Detaljhandelns försäljning	-4,9	-0,6	●	●
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	0,7	2,4	+	+
Varuimport ³⁾	0,6	-2,3	+	●
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,7	0,5	+	+
Producentpriser	1,2	-2,7	+	●
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	0,1	-1,0	●	●
Arbetslöshetsstalet ⁵⁾	-0,1	1,5	●	●
Arbetade timmar ⁶⁾	0,1	-4,2	●	●

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Uppgifterna baserar sig på säsongrensade och utjämnade data.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Uppgifterna baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

⊕ Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

● Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

● Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Se fler [konjunkturindikatorer här](#)

Läget i ekonomin

+0,5 %

Liten avmattning i slutet av 2020

Återhämtningen i den svenska ekonomin mattades av något under de avslutande månaderna av 2020. Pandemins andra våg innebar en skärpning av restriktionerna, men effekterna syns endast inom vissa delar av ekonomin.

Coronapandemins andra våg har inte haft samma dramatiska effekt på den svenska ekonomin som den första. Åtminstone inte på ekonomin som helhet. När pandemin slog till förra våren föll aktiviteten i ekonomin kraftigt. Under hösten ökade smittspridningen återigen med hårdare restriktioner som följd. Även om det inte ledde till ett nytt ras i BNP tyder statistiken på att återhämtningen i ekonomin mattades av under de avslutande månaderna av 2020.

"Industrin gick relativt starkt och lyftes av en ökad utländsk efterfrågan"

Bilden som framträder när man studerar olika delar av ekonomin är ganska tudelad. Under andra vågen blev det ännu tydligare att samtidigt som återhämtningen fortsatte året ut inom stora delar av ekonomin tappade andra delar åter. Industrin gick relativt starkt och lyftes av en ökad utländsk efterfrågan. Den inhemska efterfrågan var å andra sidan dämpad och konsumtionen vände åter ned i slutet av fjolåret.

Svag tillväxt fjärde kvartalet

Den kvartalsvisa BNP-indikatorn visade en uppgång på 0,5 procent fjärde kvartalet 2020 jämfört med föregående kvartal. Siffrorna är korrigerade för kalendereffekter och säsongmässiga variationer.

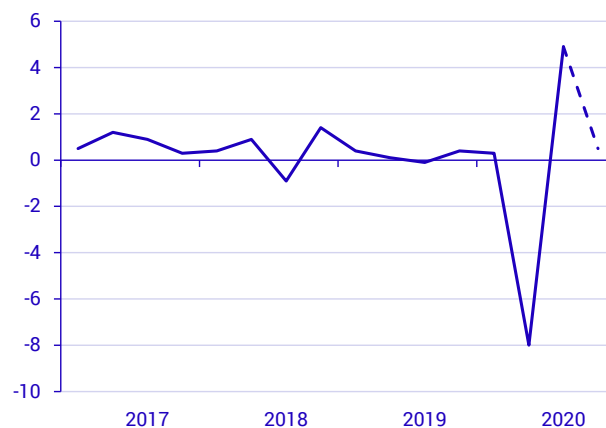
BNP steg fjärde kvartalet 2020 jämfört med kvartalet innan, enligt BNP-indikatorn

Den svaga uppgången på kvartalsbasis kan framförallt förklaras av att det var en lägre aktivitet i ekonomin i början av tredje kvartalet vilket bidrar till att sänka jämförelseperioden.

Jämfört med fjärde kvartalet 2019 sjönk BNP med 2,6 procent, kalenderkorrigerat. Det är ungefär samma nedgång i årstakt som tredje kvartalet.

Försiktig tillväxt i slutet av 2020

BNP-tillväxt i procent jämfört med föregående kvartal, säsongrensat. Fjärde kvartalet 2020 avser BNP-indikatorn

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

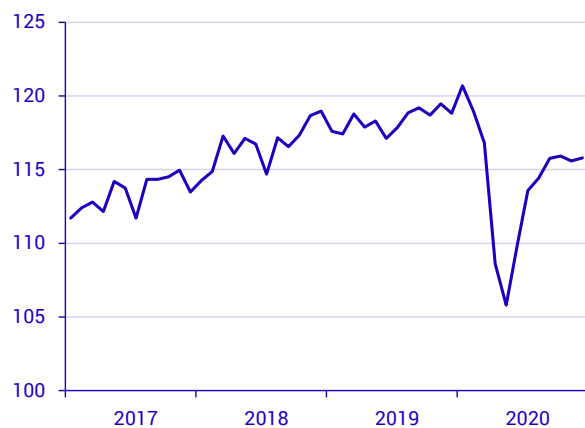
BNP-indikatorn publiceras ungefär 30 dagar efter kvartalets slut och redovisades av SCB för första gången i maj i fjol. Den bygger på tidiga skattningar och ett mer begränsat dataunderlag än de ordinarie kvartalsberäkningarna av BNP som publiceras ungefär 60 dagar efter respektive kvartals utgång. De fullständiga kvartalsberäkningarna för fjärde kvartalet 2020 publiceras den 26 februari 2021 då även detaljer kring de ingående delarna av BNP presenteras.

Aktiviteten på stabil nivå

Den månadsvisa aktivitetsindikatorn ger en bild av att det var närmast sidledes utveckling under de tre avslutande månaderna 2020. Aktivitetsindikatorn kan ses som en månadsindikator på BNP och påverkas därför av beräkningen av den kvartalsvisa BNP-indikatorn. Jämfört med förra månads publicering har aktivitetsindikatorn reviderats något på grund av att det tillkommit ytterligare dataunderlag. Den uppgång som tidigare publicerats för november reviderades till en svag nedgång. I december var det åter en marginell uppgång.

Aktivitetsindikatorn rör sig i sidled

Index 2011=100, säsongrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

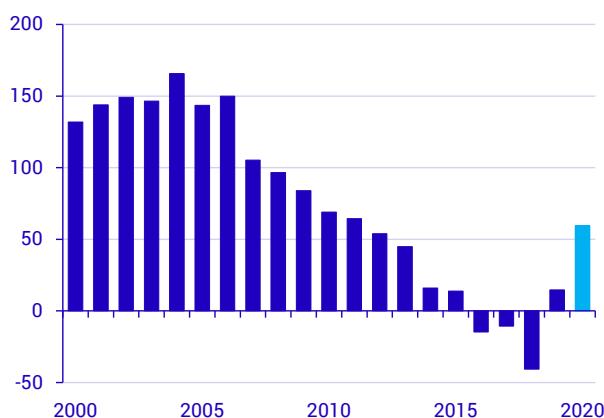
Stark återhämtning för exporten

Utrikeshandelsstatistiken visar att både varuexporten och varuimporten har haft en positiv trend efter det stora raset i våras. Det är dock exporten som har utvecklats starkast och den var i december 2020 högre än motsvarande månad 2019. Det var första månaden med positiv årstakt för varuexporten sedan februari 2020. För helåret 2020 minskade varuexporten med ungefär 6 procent medan varuimporten minskade med ungefär 9 procent jämfört med året innan.

Under 2020 visade utrikeshandeln med varor överskott samtliga månader förutom i augusti. Det innebär att handelsnettot för helåret landade på ungefär 60 miljarder. Helårssiffran är ännu preliminär, men det är det högsta överskottet sedan 2011 mätt i löpande priser.

Starkaste handelsnettot sedan 2011

Export minus import av varor. Miljarder kronor, löpande priser

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

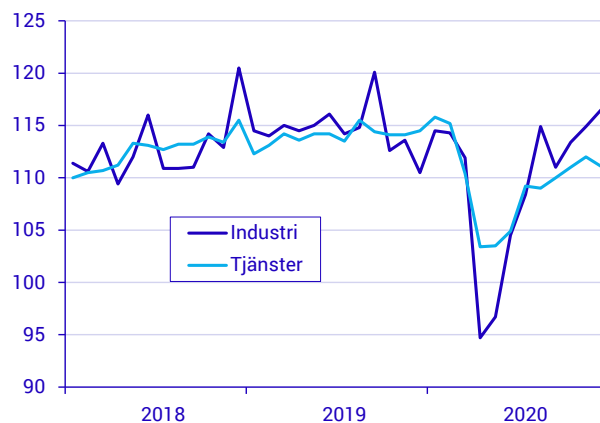
Industrin fortsätter uppåt

Produktionen i näringslivet föll kraftigt under våren. En stor del av nedgången har dock återhämtats. Industrin har lett denna återhämtning medan det varit kämpigare för tjänstesektorn.

Den första vågen av coronapandemin slog hårt mot stora delar av näringslivet. Under våren minskade produktionsnivån mer inom industrin än inom tjänstebranscherna. Framförallt drabbades fordonsindustrin. Industriproduktionen vände däremot upp relativt snabbt och låg vid utgången av året på en högre nivå än innan krisen. För tjänstebranscherna har återhämtningen varit långsammare. I december minskade tjänsteproduktionen något och det berodde till stor del på en nedgång för detaljhandeln.

Industrin lyfter men tjänstesektorn släpar efter

Produktionsvärdeindex 2015=100, säsongrensade värden

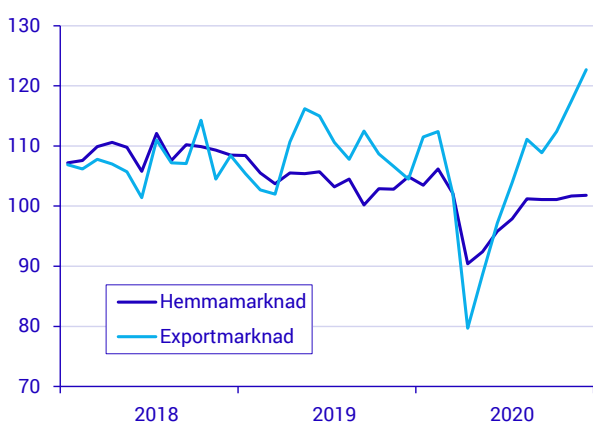
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Stark utländsk efterfrågan

Även i december fortsatte industrins exportordergång uppåt medan order från hemmamarknaden var ungefär oförändrade. Totalt sett var ordergången knappt 4 procent lägre under 2020 än året innan till följd av vårens kraftiga ras. Den starka återhämtningen för exporten innebar dock att tappet blev klart lägre än för den inhemska marknaden.

Stark efterfrågan från exportmarknaden

Industrins ordergång. Index 2015=100, säsongrensade värden

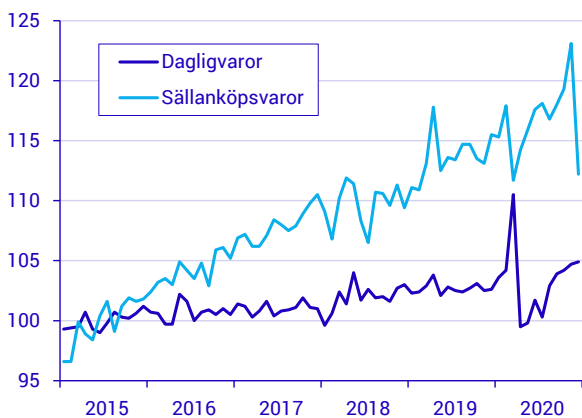
Källa: Industrins ordergång (SCB)

Svag sällanköpshandel i december

En effekt av den andra vågen syntes däremot inom detaljhandeln. Efter en stark utveckling sedan i våras för framförallt sällanköpsvarorna, kom en kraftig rekyl nedåt i december. Försäljningen av dagligvaror, som främst består av livsmedel, fortsatte däremot svagt uppåt även i december.

Försäljningen av sällanköpsvaror föll i december

Detaljhandelsindex 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Den starka försäljningen av sällanköpsvaror i oktober och november kan vara ett tecken på att julhandeln startade extra tidigt 2020. Det är även troligt att den skärpning av riktlinjerna för hur många personer som tillåts i butiker och köpcentrum som kom dagarna innan jul ytterligare dämpade försäljningen, liksom att den vanligtvis omfattande mellandagsrean var kraftigt begränsad på grund av pandemin.

”Den starka försäljningen av sällanköpsvaror i oktober och november kan vara ett tecken på att julhandeln startade extra tidigt 2020”

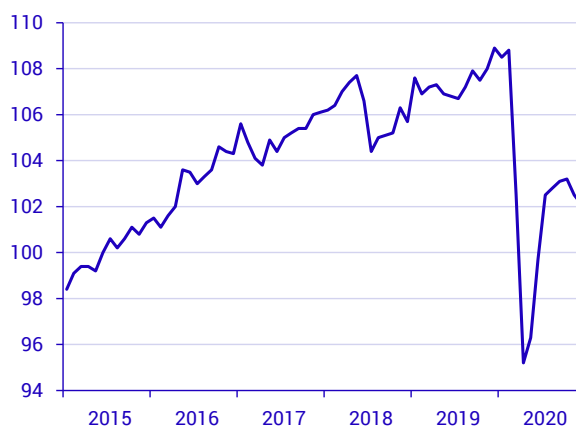
I månadens fördjupningsartikel kan man läsa mer om detaljhandelns utveckling under pandemiåret 2020. Där framgår exempelvis att branscher som elektronikhandeln och bygghandeln gått starkt medan försäljningen rasat för kläder och skor.

Minskad konsumtion

Hushållen minskade sin konsumtion som en följd av pandemin. Framförallt var det restriktionerna kring sociala sammankomster som låg bakom. Branscherna hotell och restaurang samt kläd- och skohandeln hörde till de hårdast drabbade i våras. Dessa branscher ser ut att ha sjunkit rejält även i den andra vågen.

Konsumtionen vänder ner på nytt

Hushållens konsumtionsindikator 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

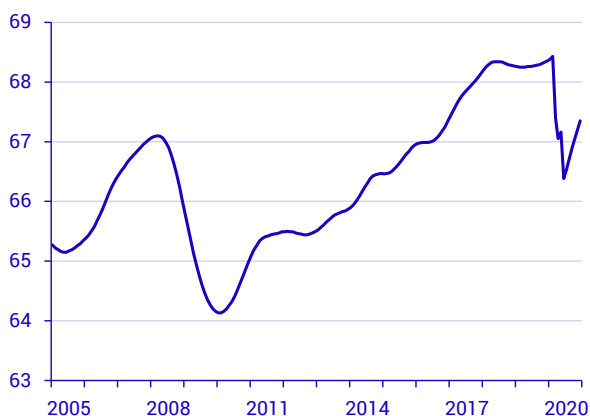
Efter att ha återhämtat sig sedan i våras sjönk hushållskonsumtionen både i november och december. Nedgången är hittills i stort sett begränsad till tidigare nämnda kategorier. Men det finns också delar som har påverkats positivt av pandemin. Precis som under den första vågen ser man att konsumtionen av kommunikationstjänster ökade de avslutande månaderna av 2020.

Viss förbättring på arbetsmarknaden

Det finns ännu inga tendenser på att den andra vågen påverkat arbetsmarknaden i någon större utsträckning. Det var en tydlig försvagning under våren då sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen, föll med ungefär 2 procentenheter. Under andra halvåret 2020 återhämtades ungefär halva nedgången och trenden var fortsatt positiv i december.

Sysselsättningsgraden steg andra halvåret 2020

Andel sysselsatta i procent av befolkningen, 15–74 år, säsongrensade och utjämnade värden

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Arbetslösheten som andel av arbetskraften ligger fortsatt på en hög nivå historiskt sett, ungefär som under finanskrisen. Men efter en kraftig uppgång under andra kvartalet har arbetslöshetstalet vänt ner en bit under 9 procent.

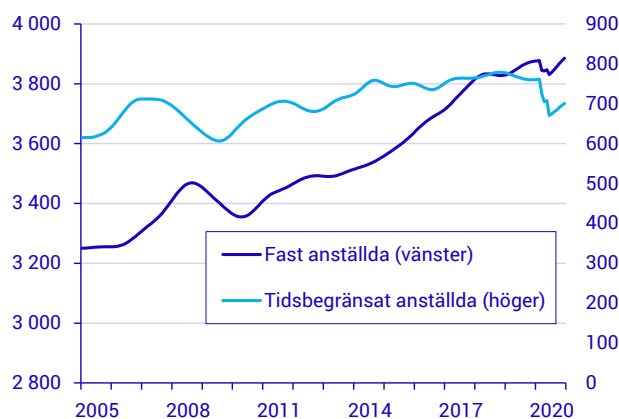
Återhämtning för fast anställda

Det var i stor utsträckning personer med tidsbegränsade anställningar som blev av med jobbet under våren. Antalet fast anställda minskade också men har återhämtat sig och låg vid utgången av året på en något högre nivå än innan krisen. Antalet tidsbegränsat anställda ligger däremot kvar på en lägre nivå. Observera att det efterföljande

diagrammet har olika skalor på axlarna men det visar ändå tydligt hur trenden skiljer sig mellan dessa anställningsformer.

Antalet fast anställda tillbaka på samma nivå som innan krisen

Tusental anställda, 15–74 år, säsongrensade och utjämnade värden

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Sverige står sig bra internationellt

Jämfört med andra länder som har publicerat snabbestimat över BNP-utvecklingen för fjärde kvartalet så hör Sverige till de länder som klarat sig bäst. Mer om detta finns att läsa i avsnittet Internationell utblick.

Trots att smittotalen och antalet avlidna skiljer sig avsevärt mellan länder går det att se stora likheter i den ekonomiska utvecklingen i Sverige och övriga Europa. Industrin har i stort sett återhämtat sig medan tjänstesektorn släpar efter. Och den andra vågen dämpade detaljhandeln mot slutet av året även i EU till följd av hårdare restriktioner.

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Fördjupning

Stora skillnader mellan olika handelsbranscher under pandemin

Totalt sett har detaljhandeln trots restriktionerna klarat sig bra under pandemin. Det är dock stora skillnader mellan olika branscher. Medan exempelvis elektronikhandeln och bygghandeln har gynnats av de nya vanorna som skapats har framförallt försäljningen av kläder och skor rasat.

År 2020 präglades av olika rekommendationer för att minska smittspridningen i samhället. Vissa av dem, såsom den om att begränsa besöken i köpcentrum, hade en direkt påverkan på detaljhandelns försäljning. Men till skillnad från exempelvis restaurangverksamhet som har minskat kraftigt under pandemin, så har den totala detaljhandelns försäljning inte gjort det. Istället ligger handelsvolymerna på ungefär samma nivå som före

pandemins utbrott. Däremot har konsumtionsmönstren ändrats under pandemin. Social distansering och mer tid i hemmet har påverkat branscher olika.

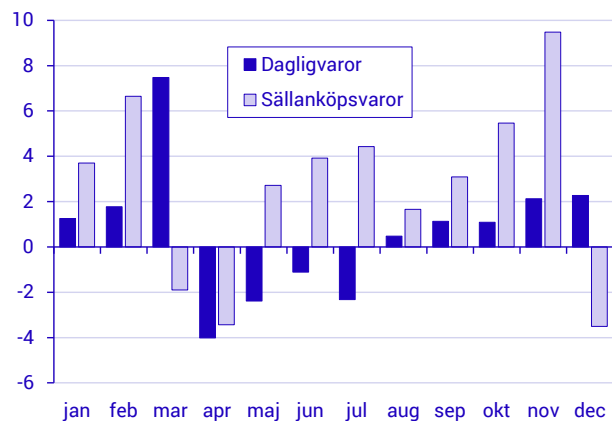
Livsmedelsbunkrande i början av pandemin

Mars var den första månaden i Sverige som pandemin hade en tydlig påverkan på människors vardag och vanor. I detta inledande skede uppstod ett bunkringsbeteende. I livsmedelsbutikerna gapade hyllorna tomma när skafferierna skulle fyllas på. Dagligvaruhandeln ökade i mars med 7,5 procent, i kalenderkorrigerade, fasta priser och jämfört med samma månad året innan. Det är den största ökningen sedan i juli 2006. Efter den kraftiga uppgången i mars sjönk försäljningen följande tre månader. Under andra vågen, som här avser november och december, tog livsmedelsförsäljningen lite bättre fart än månaderna innan men den var inte i närheten av uppgången i mars.

Sammantaget ökade dagligvaruhandeln med 0,6 procent för helåret 2020 jämfört med 2019, vilket är strax under utvecklingen året innan.

Olika utveckling för dagligvaror och sällanköpsvaror

Omsättningsutveckling i procent, 2020 jämfört med 2019, i fasta priser och kalenderkorrigerade tal

Källa: Detaljhandelsindex (SCB)

Ökad sällanköpshandel under 2020

Jämfört med livsmedelsförsäljningen så har handeln med sällanköpsvaror haft en snabb tillväxt de senaste decennierna. Under 2020 ökade sällanköpshandelns försäljning med 2,6 procent, i fastprisberäknade och kalenderkorrigerade tal. Det är något lägre än året innan då den ökade med 3,7

procent. Med sällanköpshandel avses den specialiserade butikshandeln och omfattar exempelvis handeln med sportartiklar, böcker och byggmaterial.

Vid pandemins början, i mars, hade sällanköpshandeln motsatt utveckling som dagligvaruhandeln och sjönk kraftigt när folk undvek butikerna för att minska smittorisken. April var också tuff för sällanköpshandeln som helhet, men månaderna efter gick bättre med ökad försäljning jämfört med motsvarande period året innan. Under hela pandemin har det varit stora skillnader mellan olika branscher inom sällanköpshandeln.

Efter en mycket stark försäljningsmånad i november backade sällanköpshandeln i december. Julhandeln hade minst sagt en uppförbacke med tanke på pandemins andra våg. Därmed slog den inte rekord 2020 utan var lägre än december året innan. Möjligen hade en del av julklappsinköpen inhandlats redan i november.

Uppåt för elektronikhandeln under pandemin

Detaljhandelns omsättningsutveckling. Kalenderkorrigerade, fasta priser, 2020 jämfört med 2019, procent

Bransch	Utveckling (%)
Dagligvaruhandel exkl. systembolag	0,6
Sällanköpsvaruhandel	2,6
Klädhandel	-20,5
Skohandel	-27,5
Möbelhandel	2,1
Heminredningshandel	3,7
Elektronikhandel	17,3
Bygghandel	11,4
Bok- och pappershandel	-7,3
Guldsmedshandel	-12,5
Glasögon och annan optik	-10,4
Sport- och fritidshandel	5,0
Leksakshandel	-9,1
Detaljhandel på internet	23,5
Total detaljhandel exkl. bensinstationer	2,3

Källa: Detaljhandelsindex (SCB)

Medicinskåpen fylldes på i mars

I mars när smittan fått ökad spridning var det många som ville fylla på medicinskåpen hemma med bland annat febernedsättande medicin och handsprit. Detta resulterade i att apotekens försäljning ökade med hela 19 procent. I likhet med livsmedlen sjönk dock försäljningen av sjukvårdsartiklar något i april och maj, jämfört med samma månader året innan. Pandemins andra våg i november och december gav inte någon tydlig effekt i apotekens försäljning, utan den var i stort sett i linje med året innan.

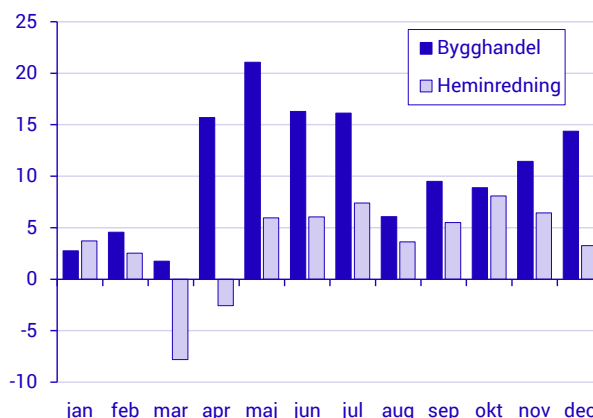
Mer tid hemma har ökat renoveringslusten

Under hela pandemin, men i synnerhet från april och framåt, har bygghandeln, där även järn-, vvs-, färg- och glashandeln räknas in, upplevt ett rejält uppsving. Under 2020 ökade handeln av dessa varor med drygt 11 procent, i fasta priser och kalenderkorrigerade tal, jämfört med 2019. Från maj och framåt har även försäljningen av heminredning visat en god tillväxt jämfört med året innan. Sannolikt har intresset för att renovera och fixa ökat när fler har tillbringat mer tid än vanligt i hemmet.

Under året tycks det även ha påtats lite extra i trädgårdar, i alla fall hade blomster- och trädgårdshandeln en gynnsam utveckling mellan april och oktober.

Gynnsam utveckling för bygghandeln

Omsättningsutveckling i procent, 2020 jämfört med 2019, i fasta priser och kalenderkorrigerade tal

Källa: Detaljhandelsindex (SCB)

Snabbast tillväxt för elektronik och vitvaror

Handeln med elektronik och vitvaror hade också vind i seglen under pandemin och var den bransch som hade den bästa utvecklingen under 2020, mätt i

fasta priser. Inte minst var november en fantastisk månad för elektronikhandeln, då försäljningsvolymen ökade med nästan 40 procent jämfört med samma månad året innan. November har, främst tack vare det växande Black Friday-fenomenet, blivit en av de främsta handelsmånaderna under året. Även om flera branscher visade god tillväxt jämfört med november året innan så var det elektronikbranschen som växte klart snabbast.

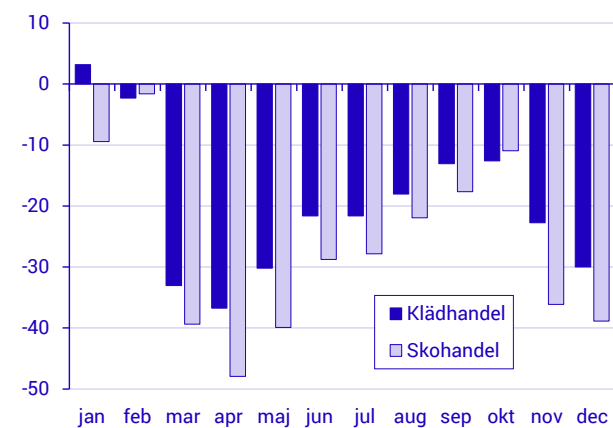
Försäljningen av sportartiklar har också gått relativt bra under pandemin. Även för denna bransch var november den månad då försäljningen växte snabbast i årstakt.

Ras för handeln med kläder och skor

Handeln med kläder och skor har däremot haft det otroligt tufft under pandemin och allra tyngst var det under den första vågen. I april, maj och juni sjönk försäljningen med ungefär en tredjedel jämfört med året innan. Månaderna därefter var också svaga, om än något bättre än under våren. När andra vågen tog fart i november försämrades försäljningssiffrorna åter och julen blev dyster för klädhandeln. Försäljningsvolymen var 30 procent lägre än i december året innan. Ett minskat socialt liv och umgänge har sannolikt bidragit till den svaga klädförsäljningen. Dessutom kan det ökade hemarbetet ha lett till ett minskat behov av att uppdatera garderoben.

Tungt år för handeln med kläder och skor

Omsättningsutveckling i procent, 2020 jämfört med 2019, i fasta priser och kalenderkorrigerade tal

Källa: Detaljhandelsindex (SCB)

Skohandeln har under en ganska lång period kämpat med sviktande försäljning och negativa tillväxttal och under pandemin har läget försämrats ytterligare. Tendensen har varit densamma som för klädbutikerna med en oerhört tung vår, följd av en något bättre men ändå svag försäljning under sommaren och hösten, för att sedan åter försämrats under andra vågen. I maj, juni och juli var försäljningen i genomsnitt 42 procent lägre än året innan och i november och december var tappet i snitt 37 procent.

Trögt för bokhandeln

Efter en stark inledning på 2020 har det från och med pandemins inträde i samhället gått tyngre för bok- och pappershandeln. Sämst var utvecklingen i juni då försäljningen var 33 procent lägre än året innan. En möjlig förklaring till de svaga siffrorna skulle kunna vara att stora bokhandlare som endast är verksamma på internet har tagit över en större andel av bokhandeln under pandemin. Företag som inte har fysiska butiker klassificeras nämligen generellt sett in i kategorin detaljhandel på internet och inte i den handelsbransch de är verksamma i. Om ett företag både har fysiska butiker och internetförsäljning klassificeras de däremot i handelsbranschen, till exempel i bokhandeln eller klädhandeln.

Ökad internethandel under pandemin

Internethandeln ökade överlag kraftigt under 2020, vilket inte är så överraskande med tanke på rekommendationerna om att undvika trängsel och köpcentrum. Det var framför allt från april och framåt som handeln på distans tog rejäl fart, enligt detaljhandelsindex. E-barometern, som tas fram av HUI research på uppdrag av Postnord, finns tillgänglig till och med tredje kvartalet 2020. Enligt denna källa ökade internethandeln med 49 respektive 39 procent för andra respektive tredje kvartalet 2020 jämfört med året innan. Samma källa visar att fler äldre än tidigare har börjat göra inköp via internet under pandemin.

Ökad handel i de flesta länen

Regional omsättningsstatistik finns tillgänglig till och med tredje kvartalet 2020. I denna kan man se att utvecklingen för detaljhandeln skiljer sig något åt i olika regioner i Sverige. Observera att dessa

uppgifter är helt orensade och alltså inte fastprisberäknade eller kalenderkorrigerade till skillnad från föregående text som baseras på detaljhandelsindex.

Störst uppgång för detaljhandeln i Uppsala län

Detaljhandelns försäljningsutveckling. Löpande priser inklusive moms, under 2020 kv3 jämfört med 2019 kv3, i procent

Län	Utveckling (%)
Stockholms län	1,6
Uppsala län	7,5
Södermanlands län	2,1
Östergötlands län	1,6
Jönköpings län	3,9
Kronobergs län	-1,3
Kalmar län	2,1
Gotlands län	5,9
Blekinge län	4,4
Skåne län	4,2
Hallands län	0,8
Västra Götalands län	-1,5
Värmlands län	-5,8
Örebro län	2,0
Västmanlands län	2,9
Dalarnas län	0,9
Gävleborgs län	3,8
Västernorrlands län	-3,0
Jämtlands län	-4,2
Västerbottens län	-2,1
Norrbottens län	-6,8
Riket	1,6

Källa: Regional omsättningsstatistik (SCB)

Försäljningen ökade i de flesta län tredje kvartalet 2020 jämfört med motsvarande kvartal 2019. Detaljhandeln ökade mest i Uppsala med en uppgång på 7,5 procent och därefter följde Gotland. I några regioner sjönk försäljningen jämfört med tredje kvartalet året innan, däribland i några av de största gränshandelsregionerna: Värmland, Västra Götaland och Norrbotten. Coronapandemin och

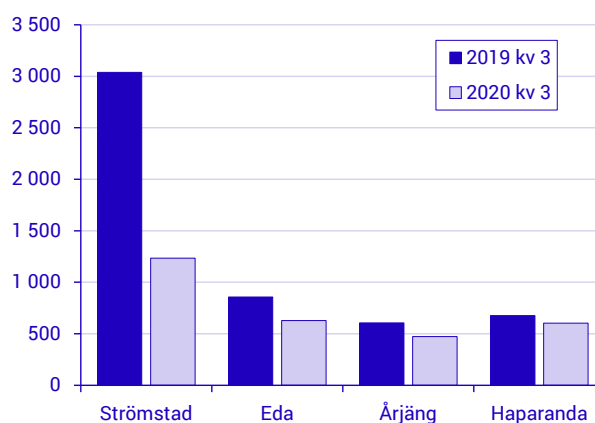
skärpt gränspassage har inneburit ett hårt slag mot gränshandeln.

Gränshandeln mot Norge hårt drabbad

Den största gränshandeln mot Norge finns i Strömstads kommun i Västra Götaland samt i de värmländska kommunerna Eda och Årjäng. I Strömstad har tappet varit störst. Där sjönk den totala försäljningen med nästan 60 procent jämfört med året innan. Även i Eda och Årjäng märktes en tydlig nedgång om än inte i samma omfattning. Norrmännen handlar främst dagligvaror som tobak, alkohol, läsk, godis och kött i Sverige. Anledningen är att dessa varor är billigare i Sverige.

Minskad detaljhandel i flera gränshandelskommuner

Försäljning i detaljhandeln. Löpande priser inklusive moms, i miljoner kronor

Källa: Regional omsättningsstatistik (SCB)

Haparanda i Norrbotten är ett populärt utflyktsmål för finländare som vill köpa snus eller möbler. Detaljhandeln i Haparanda tappade en dryg tiondel tredje kvartalet 2020 jämfört med året innan.

Danskar som shoppar i Sverige gör det främst i samband med turistbesök i Sverige. Till skillnad från gränshandeln mot Norge och Finland är därmed konsumtionen inte resans främsta mål. Danskarna besöker och shoppar vanligtvis främst i Malmö och Helsingborg, men i dessa kommuner hade handeln ändå ökat. Detta är större kommuner där utländska turisternas konsumtion inte utgör en särskilt stor andel av den totala handelsvolymen.

Kontaktperson: Maria Schoultz 010-479 40 74

Internationell utblick

Dämpad BNP-tillväxt fjärde kvartalet

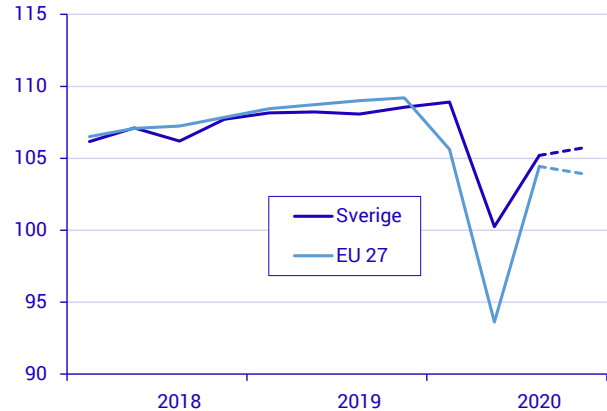
Tredje kvartalet ökade BNP rejält i många länder i Europa, men fjärde kvartalet tappade återhämtningen kraft när smittspridningen tog ny fart med skärpta restriktioner som följd. Påverkan på den ekonomiska utvecklingen var dock inte i närheten av andra kvartalets kraftiga BNP-fall.

Efter en stark ekonomisk återhämtning tredje kvartalet 2020 dämpades BNP-tillväxten i slutet av året. Den andra coronavågen innebar skärpta restriktioner på många håll i Europa och preliminär statistik indikerar att EU-områdets BNP återigen krympte under fjärde kvartalet. Nedgången på 0,5 procent, säsongrensat och jämfört med tredje kvartalet, var dock betydligt mildare än andra kvartalets kraftiga BNP-fall. Det beror på att nedstängningarna inte var lika hårda denna gång. Till skillnad från i våras tycks påverkan på industrin varit betydligt mer begränsad och produktionen för EU 27 ökade i både oktober och november (statistik för december publiceras den 15 februari). Däremot begränsades människors rörelsefrihet kraftigt i flera länder, vilket hade en negativ effekt på exempelvis konsumtionen.

Även i Sverige saktade återhämtningen in till följd av den andra virusvågen. Enligt BNP-indikatoren, den första sammanställningen för fjärde kvartalet, var den säsongrensade BNP-tillväxten svagt positiv jämfört med tredje kvartalet.

Återhämtningen tappade kraft i slutet av året

BNP, index 2015=100, säsongrensade värden i fasta priser. Streckad linje visar snabbestimat för BNP

Källa: Eurostat

Preliminärt minskade Sveriges BNP med 2,8 procent under helåret 2020. Det är en mildare nedgång än i EU-området som pekar på ett BNP-fall på 6,4 procent jämfört med 2019.

Skärpta restriktioner i flera länder

I spåren av den ökade smittspridningen under hösten införde de större europeiska länderna på nytt nedstängningar och utgångsförbud. Konsekvenserna av åtgärderna var dock inte fullt lika lamslående för ekonomin som under våren. I Frankrike och Italien sjönk visserligen BNP fjärde kvartalet, om än långt ifrån lika kraftfullt som under våren. Även i USA skenades smittan och i likhet med Europa dämpades återhämtningen fjärde kvartalet.

Ökad smittspridning dämpade BNP-tillväxten i Europa och USA
BNP-tillväxt (snabbestimat), volymförändring i procent

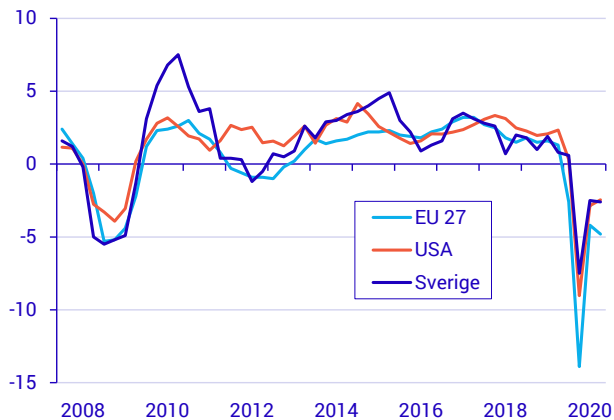
Land	Kvartal	Jämfört med föreg. kv	Jämfört med kv4 2019
Sverige	2020 kv4	0,5	-2,6
Tyskland	2020 kv4	0,1	-3,9
Frankrike	2020 kv4	-1,3	-5,0
Italien	2020 kv4	-2,0	-6,6
Spanien	2020 kv4	0,4	-9,1
EU 27	2020 kv4	-0,5	-4,8
USA	2020 kv4	1,0	-2,5

Källa: Eurostat och OECD

Kontaktperson: Jenny Lunneborg 010-479 44 42

Indikatorer för Sverige, EU och USA

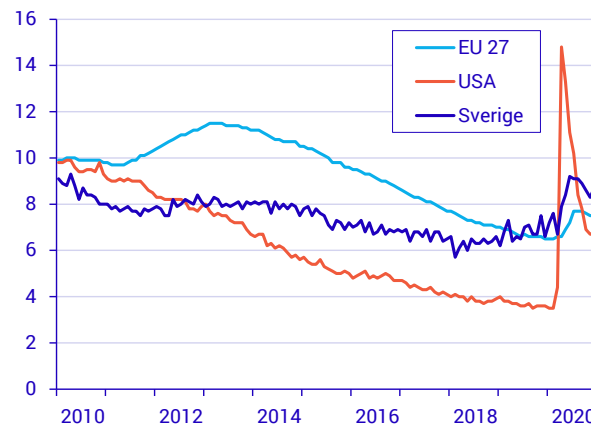
Andra coronavåg tyngde BNP-utvecklingen fjärde kvartalet
BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

Källa: Eurostat och OECD

- Efter en stark återhämtning tredje kvartalet dämpades BNP-tillväxten under fjärde kvartalet.
- Skärpta restriktioner i spåren av en ny coronavåg slog mot återhämtningen och BNP var fortfarande lägre än före pandemikrisen.

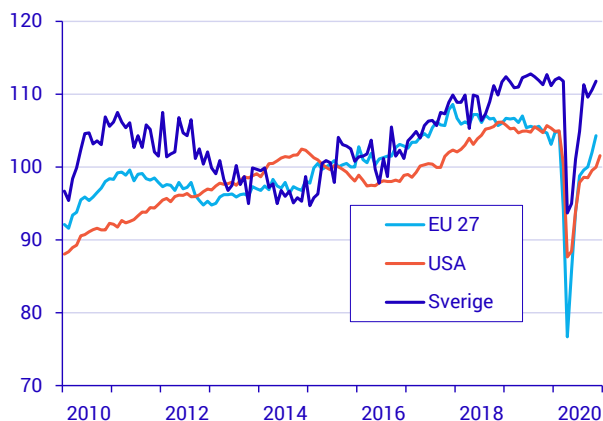
Arbetslösheten i Sverige fortsatt högre än i EU och USA
Arbetslöshet i procent av arbetskraften, säsongrensad

Källa: OECD

- Den svenska arbetslösheten dämpades något under andra halvåret 2020 men är fortsatt högre än i EU som helhet och i USA.
- I EU låg arbetslösheten kvar på en oförändrad nivå medan den fortsatte nedåt i USA.

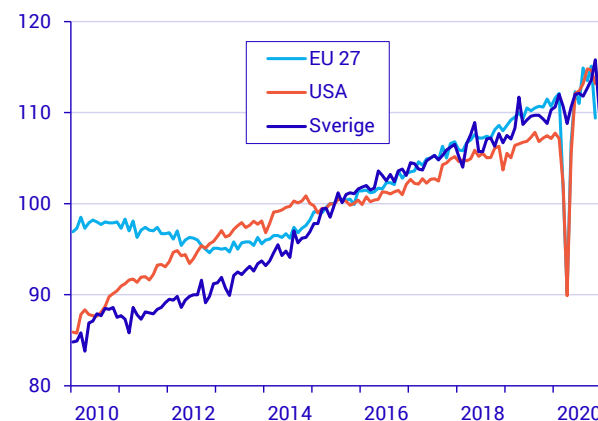
Industriproduktionen fortsatte öka i slutet av året
Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensad

Källa: OECD

- Industriproduktionen sjönk kraftigt i april, men har därefter visat en stark återhämtning.
- I november var produktionen i Sverige och EU tillbaka på samma nivå som före krisen.
- I USA har uppgången inte varit lika snabb och produktionen var fortsatt lägre än innan krisen.

Sveriges detaljhandel sjönk kraftigt i december
Detaljhandelsindex 2015=100, säsongrensad

Källa: OECD

- Efter en stark utveckling sedan i våras sjönk svensk detaljhandel kraftigt i slutet av året och var i december tillbaka på samma nivå som i maj.
- Handeln har återhämtat sig snabbt i både Europa och USA. I november minskade dock handeln på båda sidor om Atlanten.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bilder: Framsida (montage) - Creative Market, Zan Ilic och SCB
Sidan 8 - Pixabay, Dirk (Beeki®) Schumacher
Sidan 12 - Pixabay, PIRO4D

ISSN: 1653-3828 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2021-A28TI2102_pdf

Ansvarig utgivare: Elisabeth Hopkins
Redaktion: Johannes Holmberg (redaktör)
Monica Andersson
Jenny Lunneborg
Maria Schoultz

Kontakta oss via e-post : ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se